

Positiva prov i 1450 graders hetta:

Här gör miljögifterna nytta när de förstörs

Bengt Ahling, Institutet för vatten och luftvårdsforskning, som leder projektet, och disponent Karl-Erik Eriksson kontrollerar ugnarna där giftet förbränns.

Foto: INGVAR KARMHED

Miljöfarliga kemiska ämnen går att bränna upp i en ugn till en cementfabrik. Men inte nog med att kemikalierna förstörs, det går också att något minska den ordinarie bränsleförbrukningen.

Hos nedläggningshotade Cementa AB nära Nynäshamn testas idén under några veckor. De första resultaten är positiva.

PCB och klorfenoler sprutas in i cementugnarna, som håller 1450 grader. Där för-

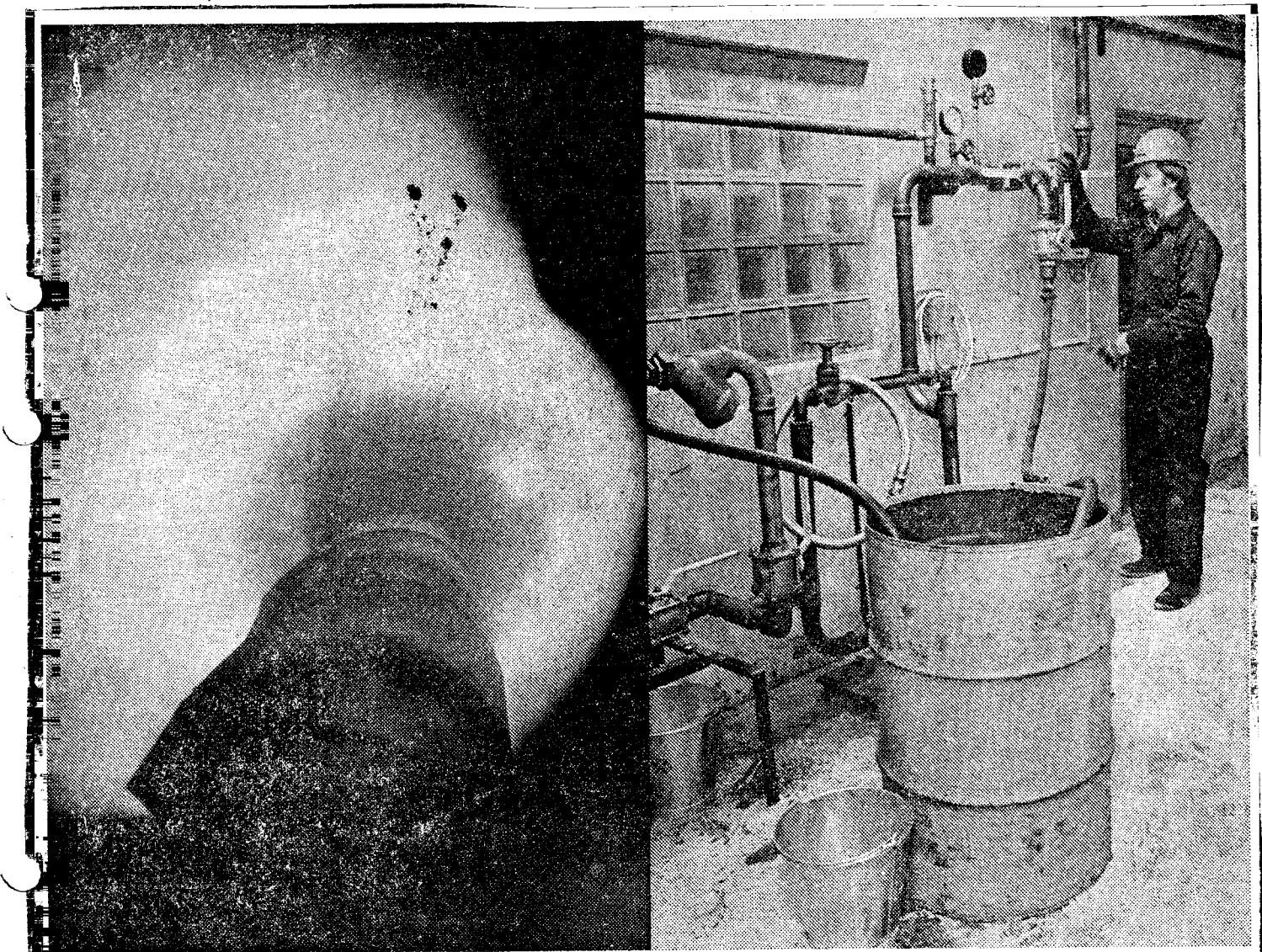
störs avfallet.

Om slutresultatet blir lika förmånligt som testerna tyder på är Cementa berett att teckna långtidskontrakt om avfallsförbränning. Överenskommelser kan stötta ekonomin och därmed bidra till

att rädda Cementa-anläggningen samtidigt som den kemiska industrin får ett överhängande avfallsproblem löst.

En sak är alla överens om: Förbränningen får inte leda till försämrad miljö i trakten.

Se sidan 5

När Bengt Ahling drar i handtaget rusar de klorerade lösningsmedlen in i ugnen i Stora Vika där de förbränns vid en temperatur av ca 1 450 grader.

Foto: INGVAR KARMHED

Försöket kör igång:

Cementtugn förbränner alla kända miljögifter

NYNÄSHAMN. (SvD)
Miljöfarliga kemiska substanser som PCB och klorfenoler börjar nu på prov att sprutas in i det dårande eldhavet i en av Cementa AB:s ugnar i cementfabriken i Stora Vika på Södertörn. Teknikerna sacker lättat: Det fungerar, avfallet förstörs!

Samtidigt som cementtillverkningen fortgår som vanligt den 145 meter långa rörformade ugnen, knäcker den enorma hettan — c:a 1 450 grader — alla kända miljöfarliga ämnen.

Det var debut i veckan. Bengt Ahling, Institutet för vatten- och luftvårdsforskning (IVL), öppnade kranen på en tankbil från Astra i Södertälje och lasten av klorerade lösningsmedel började pumpas genom ett rörsystem in i ugnen.

Det enda synliga som inträffade var att ugnsmaskinisten efter en stund kunde minska något på tillströmningen av kol som bränslekälla. Lösnings-

medlens egna energiinnehåll gjorde att Cementa började spara kol — och pengar. Kanadensiska försök har visat att vinsten kan bli betydande.

En månads prov

Fullskaleprovet pågår till en bit in i mars. Det väntar också förbränningsförsök med högklorerat avfall innehållande bl.a. det fruktade miljögiftet PCB samt avfall från BT-Kemi i Teckomatorp med bl.a. klorfenoler och fenoxisyror, hormoslyr populärt kallade.

Slutligen körs några tunnor med Freon TF, en av de mest svårknäcka substanser som finns och därför ett utvalt testobjekt för ugnen.

Sedan får den särskilda arbetsgruppen börja utvärdera resultaten. Den leds av jordbruksdepartementet och har ledamöter från IVL, naturvårdsverket, länsstyrelsen, Cementa AB och statliga SAKAB (Svensk avfallskonvertering AB).

För SAKAB är de här körningarna av speciellt intresse. Företaget har av riksdagen fått i stort sett monopol på att ta hand om farligt avfall i Sverige och projekterar en stor egen

destruktionsanläggning i Norrtorp i trakten av Kumla i Närke.

Långtidskontrakt

Om SAKAB:s entusiasm över detta plötsligt uppdykande alternativ på Södertörn inte är särskilt påfallande så hoppas Cementa AB desto mer. Cementindustrin är i knipa och ett nedläggningshot vilar över de 160 anställda i Stora Vika.

Samkörning av cementtillverkning och avfallsförbränning skulle kunna stötta ekonomin för båda verksamhetsgrenarna.

— Om de pågående tekniska proven utfaller till belåtenhet, d.v.s. att vår tillverkningsprocess och vår slutprodukt inte störs, är vi sannolikt beredda att teckna ett långtidskontrakt med staten, säger Cementas platschef, disponent Karl-Erik Eriksson.

Han hör till dem som tror på den här metoden att komma till rätta med ett överhängande miljöproblem i Sverige. Just nu

kan vi bara lagra hemma och skicka det farligaste avfallet utomlands.

Omutliga skyddskrav

För de 600—700 människor som bor och trivs i Stora Vika invid Fällnäsviden av Östersjön och med Nynäshamns servicemöjligheter bara en mil bort betyder cementfabriken allt.

Det är klart utsagt att omutliga skyddskrav skall gälla avfallsförbränningen. Några miljöproblem får inte uppstå runt Stora Vika, som tursamt ligger ganska fritt från grannar.

Teknikerna tror att villkoren redan är uppfyllda. Elektrofiltren i fabriken skorstenar räcker sannolikt. Och kalken i råvaran kalksten neutraliserar naturligt den saltsyra som annars skulle gå ut via röken.

Dessutom har Stora Vika ett övertag över Norrtorp i Närke som kan bli avgörande, nämligen ett helt hav som mottagare av de små vattenföroreningar som dock måste uppstå i stället för Kumlaalternativets klena vattensystem.

I Närke budar man till strid mot avfallsförbränningen.

På Södertörn ser nästan alla den som en del av framtiden.

Lennart Lundegårdh